

TEMARI DE PROFESSORS D'ARTS PLÀSTIQUES I DISSENY

ORDRE ECD/826/2004, de 22 de març, per la qual s'aproven els temaris que han de regir en els procediments selectius per a l'ingrés, accés i adquisició de noves especialitats en els cossos de professors d'Arts Plàstiques i Disseny i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny.

Joieria i Orfebreria

1. Orígens de l'adorn i primeres manifestacions de l'orfebreria europea. Els orfebres del calcolític i de l'edat de bronze. L'edat de ferro i l'orfebreria cèltica.
2. Aportacions tècniques, estètiques i ornamentals de l'orfebreria del Pròxim Orient i del Mediterrani oriental. La seua projecció en l'orfebreria occidental. Tartessos.
3. L'orfebreria en l'antiguitat clàssica. Classicisme i hel·lenisme: el treball dels metalls preciosos. Evolució de les tècniques i de l'ornamentació de Grècia a Roma.
4. La joieria a l'Amèrica precolombina. Funció i significació. Aspectes tècnics, estètics i ornamentals de les principals cultures precolombines. Aportacions i influències en la joieria occidental.
5. Trets distintius de l'orfebreria de l'alta Edat Mitjana: de les invasions al romànic. La influència de l'Imperi bizantí. Les aportacions tècniques i ornamentals del món islàmic.
6. L'orfebreria gòtica: aportacions i principals centres de producció. El llenguatge gòtic en l'orfebreria i l'argenteria a Espanya. Enrique Arfe.
7. Els conceptes propis del classicisme i del manierisme i el seu reflex en l'orfebreria i la joieria del Renaixement. L'orfebreria italiana i la seua difusió. Diferències amb la producció dels principals centres d'orfebreria a Europa. Orfebres significatius. Els orfebres espanyols.
8. Del Barroc al rococó. El desenvolupament de l'orfebreria civil i el començament de l'era de l'argenteria. Aportacions materials, tècniques, tipològiques i ornamentals de l'orfebreria i de la joieria en el procés evolutiu del Barroc al rococó. L'orfebreria i l'argenteria a Hispanoamèrica.
9. El neoclassicisme i la seua expressió en l'orfebreria i en la joieria. Les conseqüències de la Revolució Francesa i els inicis de la producció industrial. L'estil Imperi i la seua influència en l'argenteria i en la joieria europees.
10. L'orfebreria i la joieria del segle XIX. La difusió dels procediments industrials i la recuperació dels estils del passat. Les exposicions internacionals. Grans firmes comercials: Tiffany, Christofle i Fabergé.
11. El moviment Arts and Crafts i la reivindicació del treball artesanal. La renovació tècnica i estètica de l'art nouveau. La seua incidència en l'orfebreria i en la joieria. Tendències i principals creadors. El modernisme en la joieria i orfebreria espanyoles.
12. L'orfebreria i la joieria durant la primera meitat del segle XX: la influència dels moviments d'avantguarda. Els tallers de metall de la Bauhaus. Les tendències art-déco: influències i innovacions estètiques, tècniques i materials. Principals representants. De l'art-déco en la dècada de 1950.
13. L'orfebreria arqueològica de cultures no europees.

14. La joieria popular: origen i significat. Materials, tècniques i formes. La seua repercussió en el gust actual. Principals tipologies espanyoles.
15. La bijuteria. Antecedents. Materials, tècniques i formes. La seua evolució en el segle XX. Creadors significatius.
16. L'evolució de l'orfebreria i de l'argenteria des de la Segona Guerra Mundial. Producció artesanal i producció industrial. La supremacia de l'argenteria escandinava. L'argenteria britànica: Gerald Benney, Robert Welch, David Mellor i Louis Osman. El disseny italià: la participació d'arquitectes i artistes.
17. L'alta joieria i la seua evolució des de la Segona Guerra Mundial: tradició i innovació. Aportacions de les signatures més rellevants: Cartier, Bulgari, Tiffany, Van Cleef and Arpels, Harry Winston, Niessing, etc.
18. La nova joieria: nous materials i aliatges, noves tècniques i nous conceptes. Origen i evolució. Tendències i principals representants. La joia de disseny.
19. L'acostament d'arquitectes, escultors, pintors i dissenyadors al camp de la joieria i de la bijuteria.
20. Canvis socioculturals en la societat actual i diversitat d'estils de vida. La seua incidència en l'orfebreria, la joieria i la bijuteria. Tendències estètiques actuals.
21. Situació actual de l'orfebreria, de la joieria i de la bijuteria a Espanya. Firmes, creadors i dissenyadors destacats.
22. L'esmalt al foc sobre metall. Orígens i evolució des de l'antiguitat als temps actuals. La seua vinculació amb les tendències artístiques contemporànies. Aplicacions a l'arquitectura i als àmbits del disseny. Panorama de l'esmalt contemporani a Espanya.
23. Teories i fonaments del disseny. Forma, funció i estructura. El procés de disseny i les seues metodologies. Art, artesanía i disseny: concepte, relacions i diferències des de l'òptica de la joieria, orfebreria i esmalts.
24. Antecedents del disseny. Els pioners del disseny. La seua evolució fins als nostres dies.
25. Orfebreria i joieria: concepte i orígens. Aspectes antropològics, sociològics i psicològics.
26. Estil i moda: la seua incidència en la forma dels objectes. La moda com a fenomen social. L'aspecte perible i l'imperible de l'adorn. Dinàmica temporal de la joieria i de la bijuteria. Concepte de tendències de consum.
27. Creativitat i racionalitat, anàlisi i síntesi com a estratègies en el disseny de joieria i orfebreria. La viabilitat del projecte: dialèctica entre la idea i la seua realització. Mètodes de desenvolupament de la creativitat: mètode analògic, mètode antitètic i mètode aleatori.
28. El disseny d'objectes d'orfebreria i joieria. Metodologia projectual. Requisits i condicionants tecnocotecnològics, funcionals, formals, estètics i comunicatius que afecten la realització del projecte. L'estructura i evolució del projecte, la seua avaluació en les diferents etapes. La relació teoria-pràctica en l'ensenyament del disseny.
29. El color: fonaments teòrics. Paràmetres psicofísics del color. La significació del color i la seua configuració simbòlica. L'expressivitat del color. El color en el disseny de joieria, esmalts i orfebreria. Semiòtica del color.

30. Semiòtica: principis bàsics i principals conceptes. Semiòtica de l'adorn. Incidència en el procés de disseny de peces d'orfebreria i joieria.
31. La naturalesa com a model. Anàlisi de les formes i sistemes naturals com a referències per al disseny d'objectes d'orfebreria i joieria. Principis mecànics i funcionals de les formes vives i la seua aplicació a la generació de dissenys. La biònica. Exemples.
32. La geometria en el disseny. Teoria de la simetria: simetria en el pla i en l'espai. Teoria de mosaics. Xarxes i empaquetaments. Poliedres. Possibilitats compositives. Aplicacions en joieria.
33. El creixement harmoniós i l'evolució de la forma. Proporció, simetria i estructura. El disseny modular. Estructures modulares en el pla i en l'espai. Exemples i aplicacions en el disseny de joieria.
34. L'home com a unitat de mesura. Antropometria i ergonomia: concepte actual, àmbits, evolució. El model antropomètric. Les dades antropomètriques i la seua elaboració. Condicionants antropomètrics i ergonòmics en relació amb el disseny de peces d'orfebreria i joieria.
35. L'estètica en el disseny d'objectes d'orfebreria i joieria. Components expressius dels objectes d'orfebreria, joieria i de les obres en esmalt: la forma, els materials, l'ornamentació, les textures, el color, etc. Aspectes conceptuals i simbòlics.
36. Tipologia d'objectes d'orfebreria i argenteria. Elements definatoris estructurals i formals.
37. Tipologia d'objectes de joieria: peces d'adorn corporal, aplicacions a la indumentària i complements. Elements definatoris estructurals i formals.
38. Cadenes, collarets, polseres i braçalets. Tipus de cadenes per a objectes d'orfebreria, joieria i bijuteria (baules i tancaments: tipus, processos de fabricació i aplicacions). Collarets: tipus i nomenclatura. Elements d'un collaret i la seua distribució. Centre del collaret: importància, desenvolupament, tipus de tancaments i articulacions. Polseres i braçalets: tipus i formes, tancaments i articulacions.
39. Fermalls, anells i arracades. Tipus de fermalls. Tipus de muntures i tancaments. Botons de puny i subjectacorbetes: tipus, sistemes de tancament. Anells: classes d'anells, diferents tipus de muntures, nomenclatura, anàlisi segons la moda. Sistemes de mesurament i calibratge dels dits. Arracades: tipus, sistemes de tancament. Simetria i asimetria de la massa. Anàlisi segons els talls de cara.
40. Sectors del mercat de l'orfebreria i de la joieria. Camps d'aplicació tradicionals i actuals de l'esmalt artístic al foc sobre metall. Peça única i peça seriada. Sistemes i canals de comercialització. Punts de venda. Publicacions especialitzades.
41. La presentació i promoció del producte de joieria i orfebreria, estratègies i tècniques de màrqueting. Disseny i comunicació. La marca i la imatge del producte. La publicitat, les publicacions especialitzades, les fires i salons en el sector de joieria i orfebreria. Els nous mitjans: internet, el comerç virtual.
42. Normativa bàsica de joieria: components d'un Hallmarch, marca del constructor, marca estàndard, oficina d'assajos, lletra de dates; punts en fusió, estimació de la temperatura pel color, galgues de filferros.

43. Procediments de representació tècnica. Croquis i plànols tècnics. Plànols de conjunt, subconjunt, especejaments. Desenvolupaments. Escales d'ampliació i reducció. Escales gràfiques, construcció d'escales gràfiques.
44. Traçats geomètrics més freqüents. Procediments i materials en la confecció de plantilles i plànols de treball. Fonaments de la geometria projectiva.
45. Normes UNE de dibuix tècnic. Vistes. Acotació. Seccions. Detalls. Perspectives normalitzades.
46. Tècniques específiques de dibuix il·lustratiu dels objectes de joieria, orfebreria i esmalts artístics al foc sobre metall: coloració de metalls, acabats, textures, oxidacions, pàtines; dels esmalts; de les gemmes i les seues talles; d'altres materials aplicats a aquests camps artístics.
47. La presentació i comunicació dels projectes, prototips i peces. Elaboració de maquetes: materials, procediments, aplicacions. La maqueta com a mètode d'investigació en el procés creatiu. La maqueta dins de la fase de comunicació.
48. L'or: generalitats. Obtenció i tipus de jaciments. Aliatges i colors. Propietats físiques, químiques i mecàniques. Títols, lleis oficials i contrastos de garantia. Aplicacions.
49. La plata: generalitats. Obtenció i tipus de jaciments. Aliatges. Propietats físiques, químiques i mecàniques. Títols, lleis oficials i contrastos de garantia. Aplicacions.
50. El platí: generalitats. Obtenció i tipus de jaciments. Propietats físiques, químiques i mecàniques. Metalls del grup del platí. Títols, lleis oficials i contrastos de garantia. Aplicacions.
51. Gemmes: concepte i classificació. Mètodes de síntesi. Propietats físiques: la seua importància per a l'ús i manteniment de les gemmes. Unitats de pes.
52. Propietats òptiques de les gemmes en relació amb la seua col·locació i lluïment en les joies: color, lluentor, transparència, efectes òptics especials, refracció i reflexió.
53. La talla de les gemmes. Classificació dels diferents tipus de talles: característiques de cadascuna, proporcions, calibratges, gemmes a les quals s'apliquen. Altres formes de talla menys corrents. La glíptica.
54. Característiques físiques, químiques i òptiques de les gemmes de procedència inorgànica més sovint utilitzades en joieria. Talles, col·locació i subjecció en les peces, ús i manteniment.
55. El diamant. Composició i estructura. Propietats físiques i òptiques. Varietats i color. Escales de color. Inclusions i puresa. Escales de puresa. Determinació del pes. Tècniques i tipus de talla. Identificació de les imitacions del diamant.
56. Característiques físiques, químiques i òptiques de les gemmes de procedència orgànica: talles, procedència, col·locació i subjecció en les peces, ús i manteniment.
57. Perles naturals i cultivades. Perles d'imitació. Mètodes d'identificació. Estructures i caràcters externs. Colors naturals i coloració artificial. Jaciments.
58. Altres materials usats en el camp de la joieria i orfebreria: fusta, tèxtils, cuirs, plàstics, resines, vidres, etc. Característiques, propietats, procediments per a la seua col·locació, subjecció. Aplicacions.

59. Esmalts, la seua composició. Característiques fisicoquímiques. Tipus d'esmalts: transparents, translúcids, opacs i òpals. Fundents i contraesmalts. Usos i aplicacions.
60. Tècniques bàsiques en la fabricació d'objectes de joieria i bijuteria. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Implicacions en projectar els objectes. Aplicacions.
61. Tècniques bàsiques en la fabricació d'objectes d'orfebreria i esmalts. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Implicacions en projectar els objectes. Aplicacions.
62. Tècniques per a la conformació de metalls. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Formes que permeten obtindre. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
63. Tècniques d'unió: soldadura, caragolament i reblada. Formes de les peces per unir i tipus d'unions. Procediments. Duresa de les soldadures i ordre de col·locació. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Formes que permeten obtindre. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
64. Tècniques d'acabat dels objectes metàl·lics. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Formes que permeten obtindre. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
65. Encastos. Tipus, característiques, preparació de les peces, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions segons la classe de gemma.
66. Sistemes de tancament de collarets, braçalets, arracades, fermalls i botons de puny: característiques, dimensionament. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
67. Articulacions. Tipus d'articulacions i moviments que generen. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
68. Tècniques per a l'ornamentació dels metalls. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
69. Tècniques de forja a mà. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
70. Tècniques per a la coloració dels metalls. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
71. Tècniques d'esmalt al foc sobre metalls I: alveolat cloisonné i vitrall plique-a-jour o envitrallat. Materials, suports, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
72. Tècniques d'esmalt al foc sobre metalls II: excavat champlevé i tècnica de baix relleu basse-taille. Materials, suports, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.
73. Tècniques d'esmalt al foc sobre metalls III: esmalt pintat aplicació humida, la grisalla, esmalt pintat aplicació en sec. La tècnica de la pintura sobre esmalts, la miniatura. Materials, suports, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

74. Tècniques de galvanoplàstia aplicades a la fabricació d'objectes. Materials, motles, equipament, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

75. Tècniques de talla i modelisme en ceres i en altres materials. Materials, equipament. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

76. Tècnica de microfusió: materials, motles, equipament, procediments. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

77. Tècniques de fosa. Materials, motles, eines i maquinària: característiques i ús. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

78. Tecnologies informàtiques aplicades al disseny, processos de desenvolupament i de comunicació dels projectes de joieria, orfebreria i esmalts al foc: programes de 2D, 3D, tractament d'imatge. Característiques.

79. Tecnologies informàtiques per a l'elaboració de prototips d'objectes o elements de joieria, orfebreria i esmalts al foc. Característiques. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

80. Tècniques d'estampació, encunyació i embotició. Materials, motles, encunys i estampes. Equipament, procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.

81. Tècniques per al tractament de nous materials aplicats a la joieria: fusta, tèxtils, plàstics, resines, etc. Procediments. Implicacions en projectar els objectes. Paper que exerceixen en el procés de fabricació. Aplicacions.